

Forholvenes Natur at vælge mellem een og to Leire. Hvad Beføstningen angaaer, troer jeg paa ingen Maade, hvad det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Verg) meente, at det vil være kostbarere at have to Leire end at have een Leir. Tværtimod, jeg troer, at i Længden vil den ene Leir vise sig kostbarere, naar man tager Hensyn til de behdelige Transportudgifter; men det er et Hensyn, som man bør lægge mindre Vægt paa. Naar man kan have een Leir, bør man tage den; men man bør ikke affære Administrationen Leilighed til at kunne benytte det andet Alternativ.

Krigsministeren:

Den Uoverensstemmelse, som er fremkommen under denne Debat mellem nogle af Thingets Medlemmer og Krigsbestyrelsen, er mere tilshneladende end virkelig. Naar det fra flere Sider er blevet ytret, at een Leir vilde være at foretrække for to Leire, saa er jeg deri ganske enig; det er mit Ønske, at man maa kunde samle den hele Styrke, som aarlig skal lægges i Leir, paa eet Sted. Det er imidlertid andre Hensyn, som have bevæget Krigsbestyrelsen til ogsaa at holde sig aabent for det andet Alternativ, nemlig at indrette to Leire. Det er ganske vist, at det vilde være meget at foretrække, om man allerede nu kunde bestemt udpege det Sted, hvor Leiren for den samlede Styrke skulde afholdes. Det vilde være meget at foretrække, om jeg nu kunde henvende mig til det høie Thing med Begjæring om Bevilling til Expropriation og Anskaffelse af dette Terrain; men jeg kan ikke paatage mig Ansvar for et saadant Forslag, saalænge som det hele Spørgsmaal er saa lidt undersøgt og saa lidt bragt til Klarhed. Jeg maa bede det høie Thing erindre, at vi aldeles ikke besidde nogen Erfaring med Hensyn til Leire; det er noget hos os ganske Nyt, hvorvidt et Terrain, som efter alle de foretagne Undersøgelser egner sig til at anvendes som Leirplads, virkelig er stiftet dertil, det kan kun Erfaringen vise; det er kun ved virkelig at afholde Leir paa et Sted, at man kan komme til en velbegrundet Overbeviisning, om dette Sted egner sig eller ikke egner sig til Leirplads. Jeg har ikke tabt af Sigte noget af de Hensyn, som bør tages, og naar det ærede Med-

lem for Sorø (Müllens) har beklaget, at jeg ikke ved at forelægge dette Lovudkast har omtalt Vigtigheden af et godt Manoeuvreterrain i Nærheden af Leiren, saa er det en ganske tilfældig Undblivelse fra min Side, idet netop Manoeuvreterrainets Bestaaffenhed har været et af de Momenter, hvortil der er taget meest Hensyn ved de anstillede Undersøgelser. Det er ligesom, at Manoeuvreterrainet maa være saa afvejlende, bør kunne give Anledning til saa mange Combinationer i de militære Øvelser som muligt; det har det ærede Medlem for Frederiksborg (B. Christensen) ogsaa fremhævet, og deri er jeg ganske enig med ham; men naar han har troet at burde henlede Opmærksomheden paa en stor Skovdomaine, saa skal jeg dog bemærke, at en samlet Skov i Reglen ikke er stiftet til at afgive et godt Manoeuvreterrain af den ganske simple Grund, at man ikke kan see for sig, at man ikke der har et Terrain, saaledes som det i Reglen findes i Virkeligheden. Hvorvidt Silkeborg Skovdomaine kan egne sig til at anvendes paa den angivne Maade, seer jeg mig ikke i dette Dieblit istand til at afgjøre, men jeg kan dog a priori antage, at den ikke egner sig dertil, da de Sagkyndige have undersøgt flere Localiteter i Thyland, uden at anbefale den. Jeg skal imidlertid lade undersøge, hvorvidt denne Skovdomaine skulde egne sig til saadan Anvendelse, og jeg skal bemærke, at man netop i dette Dieblit er isærd med at recognoscere en anden af Statens Domainer. Skulde det vise sig, at en saadan Domaine kunde anvendes til Leir, vilde det ganske vist være bedre, at den da ogsaa afstodes dertil. Derved vilde man undgaae de meget store Udgifter, som ville være forbundne med at anskaffe et saa behdeligt Terrain, som behøves til Leirplads, Øvelsesplads og Manoeuvreterrain. Det er heller ikke sagt, at fordi en saadan Domaine udlægges til Anvendelse i Forbindelse med Leiren, den derfor slet ikke skulde give nogen Indtægt; man vil meget godt kunne indrette en saadan Drift, at man endda kan opnaae en ret god Forpagtningssafgift paa samme Tid, som man sikrer sig en fri Benyttelse af et Terrain, der egner sig til Øvelserne. Det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds